

**PROGRAM KULTURNE SURADNJE
IZMEĐU
MINISTARSTVA KULTURE I MEDIJA REPUBLIKE HRVATSKE
I
MINISTARSTVA KULTURE I INOVACIJE MAĐARSKE
ZA RAZDOBLJE 2023. – 2026.**

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske i Ministarstvo kulture i inovacije Mađarske (u daljnjem tekstu „stranke“),

- polazeći od načela sadržanih u Ugovoru o kulturnoj, prosvjetnoj i znanstvenoj suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske potpisanog u Zagrebu 16. ožujka 1994.;
- u interesu ostvarivanja ciljeva suradnje određenih Sporazumom između Republike Hrvatske i Republike Mađarske o zaštiti hrvatske manjine u Republici Mađarskoj i mađarske manjine u Republici Hrvatskoj potpisanom u Osijeku dana 5. travnja 1995., kao i godišnjim protokolima zajedničkog odbora o pravima manjina između Republike Hrvatske i Republike Mađarske;
- polazeći od činjenice da postojanje Hrvata u Mađarskoj i Mađara u Republici Hrvatskoj i njihovih kultura obogaćuju kulturne vrijednosti obiju zemalja;

Suglasili su se o sljedećem Programu kulturne suradnje (u daljnjem tekstu „program“):

I. TEMELJNA PODRUČJA SURADNJE

Članak 1.

Stranke će podržati i poticati pridržavanje odredaba postojećih sporazuma o razmjeni i suradnji u svim područjima kulture.

Članak 2.

Stranke će posvećivati posebnu pozornost regionalnoj i europskoj kulturnoj suradnji te podupiranju ostvarivanja zajedničkih kulturnih projekata nastalih u okviru mnogostranih programa i programa Europske unije, posebno usmjerenih na osmišljavanje programa suradnje i zajedničkih projekata EU.

Stranke će poticati međusobnu suradnju u projektima u okviru Programa Kreativna Europa i drugih europskih programa u područjima kulture, umjetnosti i kreativnih industrija.

Stranke će razmjenjivati informacije i surađivati u okviru programa međunarodnih kulturnih organizacija kojih su njihove zemlje članice.

Članak 3.

Stranke će svestrano podupirati suradnju koja se temelji na slobodnoj razmjeni kulturnih vrijednosti.

Stranke će poticati izravnu suradnju pisaca i umjetnika te umjetničkih i kulturnih ustanova, strukovnih organizacija i udruga, kao i suradnju gradova na različitim kulturnim programima (glazbe, umjetnosti i kazališta).

Stranke obostrano podržavaju izravnu suradnju i organizaciju zajedničkih programa između umjetničkih akademija dviju država, odnosno Mađarske akademije znanosti (MTA), Mađarske akademije umjetnosti (MMA), Akademije književnosti i umjetnosti u Széchenyiu te Muzičke akademije, Akademije dramske umjetnosti i Akademije likovnih umjetnosti te Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Stranke će posvetiti posebnu pozornost kulturnim projektima s ciljem produblivanja izravne suradnje između svojih zbratimljenih županija i gradova.

Stranke će poticati suradnju između vladinih i nevladinih organizacija na svim područjima kulture i umjetnosti.

Zainteresirane organizacije i udruge pripadnika hrvatske i mađarske manjine održavat će izravne odnose i suradnju s ustanovama i udrugama u matičnoj zemlji.

Stranke podržavaju, ovisno o njihovim financijskim mogućnostima, naizmjenično organiziranje kulturnih priredbi u svojim glavnim gradovima i u drugim mjestima.

II. KAZALIŠTE, GLAZBA I PLES

Članak 4.

Stranke će poticati uzajamno sudjelovanje umjetnika na umjetničkim izložbama, glazbenim, plesnim i kazališnim festivalima te umjetničkim rezidencijama. Stranke će se uzajamno obavješćivati o uvjetima, vremenu i programu tih događanja. Uvjete razmjena sudionika izravno će dogovoriti organizatori.

Stranke će poticati suradnju nacionalnih i kazališnih kuća kao na primjer u području dramske umjetnosti i opere te uzajamnu razmjenu gostovanja njihovih ansambala.

Stranke će za vrijeme trajanja ovog Programa poticati gostovanje Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu u Mađarskoj i gostovanja Mađarske opere u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu.

Članak 5.

Stranke će podržati suradnju kazališta te razmjenu glumaca kao i zajedničku realizaciju kazališnih predstava, s posebnim osvrtom na mogućnosti koje pružaju hrvatski i mađarski festivali.

Članak 6.

Stranke će poticati razmjenu kazališnih, glazbenih i plesnih nastupa, nastupa nacionalnog tradicijskog plesa te formiranje zajedničkih produkcija.

Stranke daju posebnu pozornost do sada poduzetim aktivnostima između Hrvatskog kazališta u Pečuhu i kazališta u Hrvatskoj i Mađarskoj. Stranke će međusobno podržati gostovanja kazališnih produkcija na hrvatskom jeziku u obnovljenom Hrvatskom kazalištu u Pečuhu, koji je projekt od strateške važnosti za Hrvate izvan Republike Hrvatske, te gostovanje predstava na mađarskom jeziku u Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku.

U narednom razdoblju važno je dogovoriti između hrvatske i mađarske stranke, posebno u suradnji s Hrvatskom državnom samoupravom, model financijske održivosti funkcioniranja Hrvatskog kazališta u Pečuhu.

Stranke podupiru djelovanje Hrvatskog kazališta u Pečuhu kao neovisne pravne osobe, s posebnim naglaskom na gostovanja u zajednicama u kojima žive pripadnici hrvatske nacionalnosti u Mađarskoj.

Članak 7.

Stranke će podržati izravnu suradnju i razmjenu između organizatora glazbenih i koncertnih programa te glazbenih umjetnika.

O uvjetima razmjene sudionika organizatori će se izravno dogovoriti.

Članak 8.

Stranke će tijekom trajanja ovog Programa poticati izravnu suradnju i razmjenu u području baleta i suvremenog plesa.

Članak 9.

Stranke će poticati suradnju na razmjeni amaterskih kazališnih i umjetničkih ansambala.

Članak 10.

Stranke su pozdravile suradnju kojom se obilježila 450. obljetnica bitke u Sigetu i promicala zajednička i međusobna briga o sjećanju na Nikolu Šubića Zrinskog, junaka Sigeta.

III. AUDIOVIZUALNE DJELATNOSTI

Članak 11.

Stranke će – s mađarske strane uz sudjelovanje ministra nadležnog i opunomoćenog za to područje – poticati prikazivanje i razmjenu svih vrsta audiovizualnih djela, gostovanja autora te uzajamnu organizaciju filmskih tjedana u svojim zemljama, kao i razmjenu izaslanstava.

Članak 12.

Stranke će – s mađarske strane uz sudjelovanje ministra nadležnog i opunomoćenog za to područje – poticati suradnju između profesionalnih institucija, udruženja filmskih djelatnika i arhiva, razmjenu iskustava i suradnju u području tehnologije te filmske opreme i druge audiovizualne umjetnosti. Stranke će – s mađarske strane uz sudjelovanje ministra nadležnog i opunomoćenog za to područje – također poticati suradnju dviju zemalja u području obrazovanja o filmu, stručne razmjene u području filmske umjetnosti i filmske koprodukcije.

IV. VIZUALNE I PRIMIJENJENE UMJETNOSTI, FOTOGRAFIJA, DIZAJN, ARHITEKTURA I NOVI MEDIJI

Članak 13.

Stranke će podržati međusobnu suradnju u području vizualnih i primijenjenih umjetnosti, fotografije, dizajna, arhitekture i novih medija.

Stranke će poticati međusobnu razmjenu i sudjelovanje vizualnih, primijenjenih, fotografskih i multimedijskih umjetnika, dizajnera, arhitekata, povjesničara umjetnosti i muzeologa na međunarodnim simpozijima, seminarima i radionicama organiziranim u dvije zemlje.

Članak 14.

Stranke su suglasne oko razmjene izložaba vizualnih i primijenjenih umjetnosti, dizajna i fotografije.

Stranke će poticati izravnu suradnju između nacionalnih i drugih galerija i muzeja te će podržati organiziranje reprezentativnih umjetničkih izložbi.

Stranke će se međusobno na vrijeme obavještavati o izložbenim projektima od međunarodnog značaja za obje uključene stranke kao i o mogućnostima relevantne suradnje između muzeja i galerija. Razmjene izložaba dogovarat će izravno organizatori.

Tijekom trajanja ovog Programa stranke predlažu predstavljanje sljedećih izložbi:

- izložba djela Ivana Meštrovića u Budimpešti, u suradnji Galerije Klovićevi dvori u Zagrebu s Muzejom likovnih umjetnosti u Budimpešti;
- izložba djela Mihályja Munkácsyja u Zagrebu, u suradnji s Muzejom likovnih umjetnosti u Budimpešti kao i Muzejom Mihályja Munkácsyja u Békéscsabi i Galerije Klovićevi dvori.

Članak 15.

Obje stranke će poticati sudjelovanje u rezidencijalnim programima između institucija u područjima izvedbenih i likovnih umjetnosti kao i književnosti, s ciljem promicanja razmjene suvremene umjetničke produkcije i podupiranja buduće suradnje. Mobilnost će se promicati putem izravnog povezivanja pojedinih institucija koje organiziraju umjetnici u rezidencijalnim programima u objema zemljama s mogućnošću međusektorske suradnje.

V. KNJIŽEVNOST, IZDAVAŠTVO, MUZEJI, KNJIŽNICE I ARHIVI

Članak 16.

Stranke će podržati razmjenu informacija u području autorskog prava i srodnih prava.

Članak 17.

Stranke – s mađarske strane, uz sudjelovanje ministra nadležnog i ovlaštenog za ovo područje – podržat će izravne odnose temeljene na zajedničkim interesima i suradnju između muzeja, galerija, knjižnica – osobito nacionalnih knjižnica – i arhiva, uključujući javne vjerske zbirke i ustanove za zaštitu pokretne i nepokretne kulturne baštine.

Stranke predlažu međusobnu suradnju u području istraživanja arhiva, razmjene stručnjaka i mogućnosti studijskih boravaka mađarskih stručnjaka u Hrvatskom državnom arhivu i hrvatskih stručnjaka u Mađarskom nacionalnom arhivu.

Stranke će podržati izravnu suradnju i razmjenu između Javne zaklade za istraživanje povijesti i društva srednje i istočne Europe (muzej Kuća terora u Budimpešti) i sličnih hrvatskih institucija (na primjer Hrvatskim memorijalno-dokumentacijskim centrom Domovinskog rata).

Članak 18.

Stranke će, uvažavajući nacionalne manjine, podržavati izravnu suradnju, organizaciju zajedničkih programa između knjižnica koje djeluju kao nacionalne knjižnice te kulturnih institucija. Stranke će podržavati i poticati razvoj prekograničnih knjižničnih usluga putem bibliobusa iz Pečuha i Hrvatske kako bi se zadovoljile potrebe etničke manjine.

Nacionalna knjižnica stranih jezika (OIK) koordinirat će knjižnične usluge nacionalne manjine u Mađarskoj te stoga mađarska strana predlaže uspostavu izravnih institucionalnih odnosa između OIK-a i hrvatskih knjižnica.

Nadalje, kako bi se osigurao najširi pristup etničkim kulturnim vrijednostima sačuvanim u knjižnicama, stranke će poticati digitalizaciju i dugoročno očuvanje knjižničnih zbirki, koje će koordinirati dvije nacionalne knjižnice, Nacionalna knjižnica u Széchenyiu i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Suradnja pruža mogućnost razmjene znanstvenih spoznaja i stručnih iskustava knjižničara te realizacije zajedničkih projekata usmjerenih na zaštitu i dostupnost knjižnične građe.

Članak 19.

Stranke će se uzajamno obavješćivati o važnim književnim manifestacijama, festivalima i sajmovima knjiga koji se održavaju u njihovim zemljama i pozivati književnike, izdavače i književne teoretičare.

Stranke će uzajamno pozivati i poticati sudjelovanje izdavača na nacionalnim sajmovima knjiga koji se održavaju u dvjema zemljama, osobito na Sajmu knjiga Interliber u Zagrebu, Sa(n)jam knjige u Istri i Međunarodnom sajmu knjiga u Budimpešti.

Stranke će poticati izravnu suradnju i razmjenu između književnog muzeja Petőfi (PIM), njegovih institucija članica i sličnih institucija u Hrvatskoj.

Stranke će međusobno podržavati odgovarajuću suradnju i razmjenu između stručnjaka i institucija u objema zemljama s ciljem unaprjeđenja prakse i razvoja kapaciteta.

Članak 20.

Stranke će podržati sudjelovanje hrvatskih pisaca na Europskom Festivalu Prvi roman (Budimpešta) i drugim nacionalnim festivalima u Mađarskoj i mađarskih pisaca na Zagrebačkim književnim razgovorima, Europskom festivalu kratke priče u Zagrebu, Festivalu svjetske književnosti u Zagrebu i drugim književnim festivalima u Hrvatskoj, naročito onima koji se održavaju uz potporu Ministarstva kulture i medija.

Stranke će međusobno podupirati organizaciju umjetničkih i književnih programa koji povezuju dvije zemlje – posebice Carpathian Basin Talent Management Nonprofit Ltd. i slične hrvatske programe koje organiziraju autorske književne udruge ili sveučilišta – potičući organizaciju zajedničkih programa između stranaka.

Članak 21.

Stranke će međusobno podržavati izravnu suradnju između autorskih književnih udruga i književnih organizacija dviju zemalja – posebice Društva mađarskih književnika te Društva hrvatskih književnika i Hrvatskog društva pisaca – kroz organizaciju zajedničkih programa.

Stranke će poticati izravnu suradnju između izdavačkih kuća te prevođenje i objavljivanje važnih književnih djela hrvatskih i mađarskih autora. Mađarska stranka ističe da se pored prijevoda djela suvremenih mađarskih pisaca podržava izdavanje djela mađarskih klasičnih autora 20. stoljeća. Stranke će podržati razmjenu izložaba knjiga i drugih književnih programa.

Stranke će, ovisno o financijskim mogućnostima, razmatrati dodjeljivanje financijske podrške izdavačkim kućama za potporu prevođenju vrijednih književnih djela iz druge zemlje na hrvatski i mađarski jezik.

Stranke posvećuju posebnu pažnju suradnji u području izdavanja knjiga između Pečuha i Osijeka te potiču prisutnost književnih prevoditelja u mađarskoj Prevoditeljskoj kući u Balatonfüredu, gdje mogu osvojiti stipendije za razdoblje prevođenja mađarskih djela na hrvatski. Mađarski autori čija se djela prevode na hrvatski jezik ili mađarski prevoditelji koji prevode s hrvatskoga mogu se prijaviti za boravak u hrvatskim književnim rezidencijama, naročito rezidencijalnim programima Društva hrvatskih književnih prevodilaca i Hrvatskog centra PEN-a u Zagrebu.

Hrvatska stranka ističe važnost poticanja novih suradnji i projekata prevođenja i objavljivanje književnih djela hrvatskih autora u prijevodu na mađarski, naročito onih autora istaknutih na www.croatian-literature.hr.

Stranke će poticati organizaciju izložbi i projekata o značajnim umjetničkim i povijesnim osobama dviju zemalja.

VI. KULTURNO-UMJETNIČKI AMATERIZAM

Članak 22.

Stranke će poticati suradnju amaterske i folklorne umjetnosti, posebice:

- sudjelovanje amaterskih i folklornih umjetnika te amaterskih i folklornih ansambala i ustanova koje oživljuju nematerijalnu kulturnu baštinu na izložbama i festivalima;
- realizaciju radionica;
- profesionalnu suradnju na očuvanju nematerijalne kulturne baštine.

VII. KULTURNA BAŠTINA

Članak 23.

Stranke – s mađarske strane, uz sudjelovanje ministra nadležnog i ovlaštenog za to područje – podupiru izravnu suradnju između muzeja, galerija i istraživačkih institucija te državnih i privatnih profesionalnih organizacija koje se bave istraživanjem i zaštitom materijalne i nematerijalne baštine, s posebnim naglaskom na arheološku suradnju.

Stranke – s mađarske strane, uz sudjelovanje ministra nadležnog i ovlaštenog za to područje – potiču međusobnu razmjenu konzervatora i restauratora materijalne i nematerijalne kulturne baštine iz stručnih institucija koje se bave očuvanjem i restauracijom (poput Hrvatskog restauratorskog zavoda).

Stranke – s mađarske strane, uz sudjelovanje ministra nadležnog i ovlaštenog za to područje – podržavaju nastavak suradnje u području dokumentacije i zaštite pokretne i nepokretne baštine s posebnim naglaskom na baštinu uz bok zajedničkoj kulturnoj baštini područja uz zajedničku državnu granicu.

Stranke će omogućiti istraživanje, dokumentiranje, obnovu i upoznavanje materijalne kulturne baštine za hrvatske i mađarske stručne organizacije.

Članak 24.

Stranke će, prema svojim financijskim mogućnostima, međusobno surađivati na projektima istraživanja, dokumentacije i restauracije pokretne i nepokretne kulturne baštine.

Stranke – s mađarske strane, uz sudjelovanje ministra nadležnog i ovlaštenog za to područje – će surađivati na razmjeni dobrih praksi u odnosu na izgrađenu baštinu kojom upravlja država, prvenstveno kroz održivo korištenje i upravljanje dvorcima i utverdama temeljeno na vrijednosti, te vezano uz uključivanje dotičnih mještana, te aktivnosti usmjerene na ugrađivanje povijesnih spomenika u lokalno društveno-gospodarsko i kulturno okruženje.

Stranke će poduzeti korake za uspostavu i rad radnih tijela u svrhu koordinacije pripreme i provedbe navedenih projekata.

Stranke će, sukladno svojim financijskim mogućnostima, poticati suradnju hrvatskih i mađarskih stručnjaka u području naselja hrvatske i mađarske zajednice, tradicionalne gradnje, etnološkog i konzervatorskog istraživanja i dokumentacije kulturne baštine.

Članak 25.

Stranke – s mađarske strane, uz sudjelovanje ministra nadležnog i ovlaštenog za ovo područje – će se međusobno obavještavati o mjerama poduzetima radi zaštite njihove kulturne baštine.

Surađivat će kako bi spriječile nedopuštenu trgovinu kulturnim dobrima, i kako bi vratile ilegalno izvezena i uvezena kulturna dobra u skladu s odredbama međunarodnih sporazuma koji su obvezujući za njihove zemlje i njihovim nacionalnim zakonodavstvima.

Članak 26.

Stranke će poticati uspostavljanje izravnih kontakata i suradnje između javnih kulturnih institucija, civilnih organizacija i kulturnih udruženja, te će međusobno pozivati stručnjake i predstavnike na festivale i druga kulturna događanja.

Mađarska stranka predlaže da mađarska Kuća tradicija uspostavi profesionalnu suradnju s nadležnim hrvatskim institucijama.

Članak 27.

Stranke će poticati razvoj suradnje između dviju zemalja u području narodne umjetnosti i istraživanja međusobnih narodnih blaga prvenstveno povezivanjem baza podataka folklornih arhiva i razmjenom dokumenata pohranjenih u tim arhivama.

Mađarska stranka predlaže da Etnografski muzej u Budimpešti razvija suradnju s Etnografskim muzejom u Zagrebu na uspostavi zajedničkog online digitalnog etnografskog sadržaja.

Stranke će surađivati s ciljem promicanja istraživanja, očuvanja i predstavljanja zajedničke hrvatske i mađarske nematerijalne baštine.

Članak 28.

Stranke će posebnu pozornost posvetiti potpori i poticanju ispunjavanja kulturnih potreba Mađara koji žive u Republici Hrvatskoj i Hrvata koji žive u Mađarskoj, osiguravajući manjinska prava zajamčena zakonodavstvima dviju zemalja, uz uzajamnu zaštitu njihove kulturne i povijesne baštine i kreativnih aktivnosti.

VIII. FINACIJSKE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29.

Razmjena posjeta

Razmjena posjeta temeljem ovog Programa bit će regulirana kako slijedi:

Stranka pošiljateljica dostavit će stranci primateljici pisanim putem i najmanje tri mjeseca prije planiranog datuma posjeta sljedeće informacije:

- imena članova izaslanstva, njihove životopise i znanje stranih jezika,
- predloženi program posjeta,
- datum i trajanje posjeta.

Stranka primateljica potvrdit će odobrenje posjeta najmanje mjesec dana prije planiranog datuma dolaska. Stranka pošiljateljica pokriva putne troškove i dnevnice.

Stranka primateljica pokriva ostale troškove posjeta (smještaj, prevoditelj i lokalna putovanja).

Članak 30.

Razmjena izložaba

Razmjena umjetnika i izložaba organizirat će se na temelju posebnog sporazuma koji izravno potpisuju institucije organizatori.

Članak 31.

Razmjena glazbenih, kazališnih, plesnih i filmskih događanja

Razmjena glazbenih, kazališnih, plesnih i filmskih događanja organizirat će se na temelju posebnih sporazuma.

Članak 32.

Ovaj Program ne sačinjava međunarodni ugovor te stoga ne prouzrokuje prava i obaveze prema međunarodnom zakonu.

Članak 33.

Bilo kakav spor u vezi provedbe ili tumačenja ovog dokumenta riješit će se između stranaka konzultacijama ili pregovorima.

Članak 34.

Ovaj Program stupa na snagu danom potpisivanja i ostaje na snazi do 31. prosinca 2026. godine. Važenje Programa će se automatski produžiti do potpisivanja novog programa.

Ovaj se Program može izmijeniti i dopuniti bilo kada uzajamnim pisanim pristankom stranaka. Svaka stranka može okončati ovaj Program pisanom obaviješću drugoj stranci šest mjeseci unaprijed.

Potpisan u Budimpešti, dana 20. studenog 2023. ti dva izvornika, svaki na hrvatskom, mađarskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlike u tumačenju, mjerodavan je engleski tekst.

**Za Ministarstvo kulture i medija
Republike Hrvatske**

**Za Ministarstvo kulture i inovacije
Mađarske**

